

NOTATKA / NOTE

**Glicynia japońska *Wisteria floribunda* (WILLD.) DC. – nowa roślina żywicielska larw
Ropalopus macropus (GERMAR, 1823), *Grammoptera ruficornis* (FABRICIUS, 1781)
i *Pogonocherus hispidus* (LINNAEUS, 1758) (Coleoptera: Cerambycidae)**

Japanese wisteria *Wisteria floribunda* (WILLD.) DC. – a new larval host plant
for *Ropalopus macropus* (GERMAR, 1823), *Grammoptera ruficornis* (FABRICIUS, 1781)
and *Pogonocherus hispidus* (LINNAEUS, 1758) (Coleoptera: Cerambycidae)

Marek MIŁKOWSKI

ul. Królowej Jadwigi 19 m. 21, 26-600 Radom, e-mail: milkowski63@wp.pl

KEY WORDS: Coleoptera, Cerambycidae, *Ropalopus macropus*, *Grammoptera ruficornis*, *Pogonocherus hispidus*, *Wisteria floribunda*, host plant, Małopolska Upland.

Węglarek *Ropalopus macropus* (GERMAR, 1823) występuje w południowo-wschodniej i środkowej części Europy, na wschód zasięgiem obejmuje Azję Mniejszą, Kaukaz i Iran (DANILEVSKY 2020). W Polsce jest spotykany w większości krain, niekiedy występuje stosunkowo często, np. w centralnej części kraju (BURAKOWSKI i in. 1990, GUTOWSKI 1995).

R. macropus rozwija się w pniach i gałęziach różnych gatunków drzew i krzewów liściastych (BRELIH i in. 2006, BURAKOWSKI i in. op. cit., DOMINIK i STARZYK 1989, GÓRSKI i TATUR-DYTKOWSKI 2015, KOVÁCS i in. 2000, MIŁKOWSKI 2004) oraz sporadycznie drzew iglastych (PARTYKA 1988, KOVÁCS i in. op. cit., DASCÁLU 2006). Na podstawie niepublikowanych obserwacji autora *R. macropus* rozwija się także w klonie jesionolistnym *Acer negundo* L. oraz w dziko rosnącym gatunku róży *Rosa* L. Stwierdzony został także na lilaku pospolitym *Syringa vulgaris* L. – dane nie publikowane, leg. R. PLEWA. Ostatnio rozwój larwalny węglarka stwierdzono w inwazyjnej na terenie Polski czeremsze amerykańskiej *Prunus serotina* EHRH. (MIŁKOWSKI i MOKRZYCKI 2021).

Kruszynka *Grammoptera ruficornis* (FABRICIUS, 1781) jest gatunkiem występującym głównie w południowej i środkowej części Europy na północ sięgając po Wyspy Brytyjskie, Danię i południowe prowincje Norwegii i Szwecji. W kierunku wschodnim sięga po Ukrainę i Azję Mniejszą (DANILEVSKY op. cit.). W Polsce występuje pospolicie na całym obszarze kraju (BURAKOWSKI op. cit., GUTOWSKI op. cit.).

G. ruficornis jest gatunkiem polifagicznym. Larwy chrząszcza rozwijają się w wielu gatunkach drzew i krzewów liściastych (MIŁKOWSKI op. cit.). Ostatnio po raz pierwszy wykazana została z kłokoczki południowej *Staphylea pinnata* L. – rośliny rzadko zasiedlanej przez kózkowate (OLBRYCHT i TRZECIAK 2018). Sporadycznie rozwija się w świerku pospolitym *Picea abies* (L.) H. KARST. (MIŁKOWSKI i PIĄTEK 2014).

Kozulka kolcokrywka *Pogonocherus hispidus* (LINNAEUS, 1758) to gatunek znany prawie z całej Europy, ponadto spotykany w północnej części Afryki oraz na Kaukazie (DANILEVSKY op. cit.). Pospolity w całym kraju. Należy do gatunków polifagicznych. Larwy rozwijają się w wielu gatunkach drzew i krzewów liściastych (BURAKOWSKI op. cit., GUTOWSKI op. cit.). Rzadko rozwija się w także w sośnie zwyczajnej *Pinus sylvestris* L. – prawdopodobnie tylko w gałęziach opanowanych przez jemiolę *Viscum album* ssp. *austriacum* (WIESB.) VOLLM. (MIŁKOWSKI 1999).

W dniu 13 XI 2021 r., zebrano do hodowli wznoszące się na betonowej pergoli, obumarłe pędy glicynii japońskiej *Wisteria floribunda* (WILLD.) DC., leg. M. MIŁKOWSKI.

– DA97 Solec Zdrój, ul. Partyzantów (Aleja Aromaterapii):

- *Ropalopus macropus*, 13 XI 2021, 2 exx. (martwe), kilka opuszczonych żerowisk w pędach glicynii o średnicy 10-15 mm (Ryc.);
- *Grammoptera ruficornis*, 10-25 XII 2021, 9 exx., cult., z pędów o średnicy 9, 13 i 15 mm;

Ryc. Glicynia japońska *Wisteria floribunda* wspinająca się po pergoli (A) i opuszczone żerowisko larwalne *Ropalopus macropus* w pnączu (B).

Fig. Japanese wisteria *Wisteria floribunda* climbing up pergola (A) with disused *Ropalopus macropus* larval gallery in the vine (B).

- *Pogonocherus hispidus*, 28 I 2022, 1 ex., cult., z pędu o średnicy 12 mm.

Glicynia japońska jak dotąd nie była znana jako roślina żywicielska larw węglarka *R. macropus*, kruszynki *G. ruficornis* i kozulki kolcokrywki *P. hispidus*. Z pędów glicynii japońskiej wyhodowano jeszcze inne chrząszcze: *Tillus elongatus* (LINNAEUS, 1758) (Cleridae), 26 XII 2021, 1 ex., ♀; *Dissoleucas niveostris* (FABRICIUS, 1798) (Anthribidae), 10-26 I 2022, 3 exx.; *Ptinomorphus imperialis* (LINNAEUS, 1767) (Ptinidae), 17-19 I 2022, 2 exx.

Glicynia japońska w stanie dzikim występuje w Japonii, gdzie rośnie na wilgotnych i żyznych glebach. Jest silnie rosnącym pnączem, od dawna uprawianym w Europie (BUGAŁA 1991). Glicynie jako rośliny zawierające substancje o toksycznych właściwościach (alkaloidy, glikozydy) są stosunkowo rzadko zasiedlane przez kózkowate, jednakże w literaturze można znaleźć takie przypadki. Na glicynii rozwija się *Clytus arietis* (LINNAEUS, 1758) (VIVES 2000), natomiast na glicynii chińskiej *W. sinensis* (SIMS) SWEET – *Niphona picticornis* MULSANT, 1839 (HALPERIN i HOLZSCHUH 1993).

Problem zasiedlania przez rodzime gatunki kózkowatych roślin obcego pochodzenia poruszył GUTOWSKI (op. cit.). Według tego autora lepiej przystosowują się pod tym względem gatunki rozwijające się w częściowo rozłożonym materiale, co ma związek z określonym gatunkiem grzyba powodującym rozkład drewna. To sprawia, że niektóre kózkowate zasiedlają skrajnie odległe systematycznie rośliny żywicielskie.

Dr. hab. Radosławowi PLEWIE dziękuję za udostępnienie informacji własnych dotyczących rośliny żywicielskiej larw *R. macropus*.

PIŚMIENNICTWO

- BRELIH S., DROVENIK B., PIRNAT A. 2006. Gradivo za favno hroščev (Coleoptera) Slovenije. 2. prispevek: Polyphaga: Chrysomeloidea (= Phytophaga): Cerambycidae. *Scopolia*, **58**: 1-442.
- BUGAŁA W. 1991. Drzewa i krzewy dla terenów zieleni. Państwowe Wydawnictwo i Rolnicze i Leśne, Warszawa, 594 ss.
- BURAKOWSKI B., MROCZKOWSKI M., STEFAŃSKA J. 1990. Chrząszcze Coleoptera. Cerambycidae i Bruchidae. Katalog Fauny Polski, Warszawa, XXIII, **15**: 1-313.
- DANILEVSKY M. (red.) 2020. Catalogue of Palaearctic Coleoptera. Vol. 6: Chrysomeloidea I (Vesperidae, Distenidae, Cerambycidae). Updated and Revised Second Edition. Brill, Leiden / Booton: XXVII + 712 ss.
- DASCĂLU M.M. 2006. Food plant data for several longhorn beetles from Romania (Coleoptera: Cerambycidae). *Entomologica Romanica*, **11**: 9-12.
- DOMINIK J., STARZYK J.R. 1989. Ochrona drewna. Owady niszczące drewno. PWRiL, Warszawa, 524 ss.
- GÓRSKI P., TATUR-DYTKOWSKI J. 2015. Longhorn beetles (Coleoptera: Cerambycidae) of Central Mazovia, Poland. *Baltic Journal of Coleopterology*, **15** (2): 107-127.
- GUTOWSKI J.M. 1995. Kózkowate (Coleoptera: Cerambycidae) wschodniej części Polski. *Prace Instytutu Badawczego Leśnictwa*, **A**, **811**: 3-190.
- HALPERIN J., HOLZSCHUH C. 1993. Host-plants of Israeli Cerambycidae (Coleoptera), with new records. *Phytoparasitica*, **21** (1): 23-37.
- KOVÁCS T., MUSKOVITS J., HEGYESSEY G. 2000. Magyarországi cincérek tápnövény- és lelőhelyadatai III. (Coleoptera: Cerambycidae). *Folia Historico Naturalia Musei Matraensis*, **24**: 205-220.
- MILKOWSKI M. 1999. Nieznane dotychczas rośliny żywicielskie larw *Mesosa curculionoides* (L.) i *Pogonocherus hispidus* (L.) (Coleoptera: Cerambycidae). *Przegląd Zoologiczny*, **43** (1-2): 117-120.
- MILKOWSKI M. 2004. Kózkowate Cerambycidae (Coleoptera) Puszczy Kozienickiej. *Kulon*, **9** (1): 81-116.
- MILKOWSKI M., PIĄTEK W. 2014. Świerk pospolity *Picea abies* (L.) H. KARST. – nieznaną dotychczas rośliną żywicielską larw *Grammoptera ruficornis* (FABRICIUS, 1781) (Coleoptera: Cerambycidae). *Wiadomości Entomologiczne*, **33** (2): 157.
- MILKOWSKI M., MOKRZYCKI T. 2021. Koleopterofauna czeremchy amerykańskiej *Prunus serotina* EHRH. *Wiadomości Entomologiczne*, **40** (1): 40-50.
- OLBRYCHT T., TRZECIAK A. 2018. Kłokoczka południowa *Staphylea pinnata* L. jako roślina żywicielska chrząszczy kózkowatych (Coleoptera, Cerambycidae). *Roczniki Bieszczadzkie*, **26**: 137-144.
- PARTYKA M. 1988. Sosna zwyczajna, *Pinus sylvestris* L. i jodła pospolita, *Abies alba* MILL., nowe rośliny żywicielskie larw węglarka, *Ropalopus macropus* (GERM.) (Col., Cerambycidae). *Przegląd Zoologiczny*, **32** (2): 279-280.
- VIVES E. 2000. Insecta. Coleoptera, Cerambycidae. Fauna Iberica. Museo Nacional de Ciencias Naturales, CSIC. Madrid **12**: 716 ss.

Wpłynęło: 25 stycznia 2022
Zaakceptowano: 23 sierpnia 2022